

35-jougang N=4

juli/augst 1983-

DE NIJDAMSTRA TYNGE

PERIODIEK VOOR DE GESLACHTEN

NIJDAM, NIEUWDAM, VLEER, WIJNIA

NIJDAMSTRA

Orgaan der Nijdamstra-Stichting

35e jaargang nr. 4

juli - aug. 1983

Onze meest verborgen tranen
zoeken nimmer onze ogen.

- Kahlil Gibran -

WEL EN WEE VAN ONZE VOORoudERS IN DE 17e EEUW (9)

We zijn bij de kleding gekomen.

Het aantal hemden was zeer groot. Het lijkt er op dat men elke avond een schoon hemd aandeed, hetgeen zou pleiten voor de zindelijkheid. Verder kenden de mannen nog maar kort de broeken, want deze werden voor het eerst omtrent 1600 gedragen. Men was de "boksen" gewend, twee losse kledingstukken die aan elkaar gebonden waren.

Verder droegen de mannen een wollen hemdrok, wollen onderbroek (blauw of rood) een buis en bij koud weer een mantel. Verder kousen en meest laarzen. Klompen waren er nog niet; die kwamen pas in de 18e eeuw. Vast en zeker werden er al tijd hoeden gedragen, want petten kende men ook nog niet. 's Zomers ging men op het land veelal in onderbroek, blootsvoets en volgens de schilderstukken vaak met ontbloot bovenlijf (wat in Duitsland op het platteland nogal de gewoonte is).

De hemden waren gemaakt van linnen en de andere kledingstukken van wol.

Vrouwen droegen lange linnen hemden, wollen borstrok, overlijf, schort, halsdoek, hoofddoek en soms ook mutsen. De "directoire" en het corset waren nog niet bekend. Kousen werden door vrouwen bijna niet gedragen. In huis zowel als buiten liepen zij zomers meest blootsvoets en 's winters op "tofels". Naar gelang van de welgesteldheid was de kleding uitgebreid en versierd met borduursel, zilver of goud. Het gouden en zilveren oorijzer was toen nog maar een zeldzaamheid. Dr. G. Postma trof voor het eerst een zilveren oorijzer aan in 1631 en een gouden in 1659. Nu kunnen we ons man en vrouw, kinderen en gediensstigen in huis voorstellen, zittend rondom de tafel op de kisten.

En nu komt de vraag: Wat stond er op te eten?

(wordt vervolgd)

WATERSPORT

Nederland is een watersportland bij uitstek. Water is overal aanwezig en over wind hebben we meestal niet te klagen. Steeds meer mensen komen tot de ontdekking dat in hun land geweldige mogelijkheden liggen voor een actieve watersportvakantie.

Watersport is op vele manieren te beoefenen en geschikt voor elke beurs. Zo zijn er meerdaagse arrangementen waarbij een complete zeilcursus is inbegrepen. Maar ook een dagje met het hele gezin aan het water met de opblaasboot, een kano of een surfplank. Er zijn vele mogelijkheden. Voorop staat dat ieder op zijn eigen manier plezier heeft. Of hij nu zwemt in een klein meertje of aan het roer staat van een authentieke botter en naar de horizon tuurt. Hij staat centraal. Ouderwets over het water glijden. Het is tegenwoordig ook mogelijk om op schepen van vroeger met vakantie te gaan.

Kosten noch moeite zijn gespaard om de overgebleven Hollandse zeilschepen in hun oorspronkelijke staat terug te brengen. Zo zijn niet alleen opgeknaapt om als museum voor het nageslacht te dienen. Ze zijn ook vaarklaar!

Er zijn verschillende instanties die bemiddelen in deze vorm van watersport. De schepen waarvoor deze instanties bemiddelen, variëren nogal in grootte en accommodatie. Er zijn kleine schepen zoals botters voor 6 tot 12 personen, grotere tjalks (12 tot 21 personen), klippers (16 tot 26 personen).

Sommige schepen zijn erg leuke, geheel authentieke schepen met een vrij eenvoudige accommodatie, terwijl andere zonder meer luxueus te noemen zijn.

Het zeilen met deze schepen kan zo mooi en inspannend zijn. Bij mooi weer kunt U met weinig wind heerlijk aan het dek luieren en zonnebaden.

Eindeloos wegdromen met de zon en een frisse bries recht in het gezicht.

Heeft U eenmaal de smaak te pakken, dan.....

FAMILIE-BERICHTEN

- 18-4-1983: Haren, Kievietweg 2.
25 jaar getrouwd:
J. NIJDAM EN T. NIJDAM-NIJDAM.
- 29-4-1983: Vries, Markestraat 9.
50 jaar getrouwd:
GERRIT BRINK EN FROUKJE BRINK-NIJDAM.
- 27-5-1983: Leeuwarden, Tadingastraat 31.
50 jaar getrouwd:
T.T. VAN GELDEREN EN J. v. GELDEREN-NIJDAM.
- 29-5-1983: Tynaarlo, Populierenstr. 13.
40 jaar getrouwd:
J. MENSIES EN M. MENSIES-NIJDAM.
- 15-6-1983: Sneek, Worp Tjaardastr. 97.
Overleden: AAFKE NIJDAM op de leeftijd van
74 jaar, na een huwelijk van bijna 40 jaar.
Echtgenote van IJSBRAND KORNELIS.
- 10-7-1983: Haarlem, Planetenlaan 82-II.
Overleden: WIEBE NIJDAM op de leeftijd van
72 jaar. Echtgenoot van C.P. BIJNAGTE.
- 18-7-1983: Bolsward, de Greiden 11.
25 jaar getrouwd:
DOUWE WIJNIA EN KLAASKE WIJNIA-TUININGA.
- 27-7-1983: Joure, De Aek 30.
Gij zijt mijn God, mijn tijden zijn in Uw hand.
Overleden: RINKE NIJDAM op de leeftijd van
72 jaar. Echtgenoot van W. SANGERS.
- 14-8-1983: Langelille, Langelilleweg 113.
25 jaar getrouwd:
FOKKE DIJKSTRA EN MAAIKE WINIA.

FAMILIE-NIEUWS

Reuzenkoeler voor Denemarken.

Groningen: Ruim 44 ton weegt de koelinstallatie, die door het transportbedrijf Nijdam bij de Groninger Apparaten-fabriek Helpman n.v. met een speciale dieplader werd afgevoerd.

Het gevaarte, dat ruim 12 meter lang en 3 meter hoog is, gaat deel uitmaken van een gasbehandelingsstation in Denemarken en is de zwaarste koelinstallatie die ooit door de Groninger firma is gebouwd.

De heer H. Nijdam, Abel Tasmanstraat te Groningen, was één dezer dagen 63 jaar vakbondslicd en kwam hierdoor in het nieuws.

Meer dan een kwart eeuw lang vervoegde de heer Nijdam zich elke morgen om zeven uur bij het hoofdpstkantoor om de postbus te legen van de firma J.B. Wolters, Groningen-Batavia. Ruim 48 jaar werkte hij als magazijnbediende. Hij begon als magazijnknecht, maar later werd dit magazijnbediende. Hij is een tevreden mens, vroeger en nu.

Henk Nijdam wint in Spijk.

Zaterdag 9 juni j.l. werd in Spijk een criterium verreden over 70 km.

Na 20 km. sprong Henk Nijdam uit het peleton weg en na een solorit van 15 km. lapte hij het peleton op een ronde. Datzelfde staaltje van koers inzet werd toen ook nog gedaan door Harry Baas en Ebel Brander. Zij werden resp. 2 en 3.

Geslaagd te Groningen aan de M. van Coehoornschool, Anita Nijdam voor het Mavo-diploma.

It Genealogysk jierboekje 1982 sjocht der kreas út. Under de redaksje fan Y. Brouwers, D.J. v.d. Meer, P. Nieuwland, T.G. Nijboer en D. de Vries mei as tekener en heraldysk meiwurker de heer P. Bultsma, kaem it jierboekje út.

Enige tijd geleden kreeg ik een foto toegestuurd uit Amerika. Deze foto heeft maar even een lengte van 50 cm. Ja, U leest het goed van 50 centimeter. M.i.z. een fotografisch wonder.

Ik heb getracht de "koppen" te tellen en kwam op 245. Van een opname in ons familieblad is dus geen sprake. Nu heb ik U, hoop ik, toch een beetje nieuwsgierig gemaakt.

Ik zal het vertellen!

Omstreeks het jaar 1870 vertrokken Foeke en Ulbe, twee zoons van pake Jan Fookes Wijnia, naar Amerika. Sindsdien is er veel gebeurd, wat U zult toegeven, dat alle personen die op de plaat staan, + 245, afstammelingen zijn van Foeke en Ulbe Wijnia.

De foto is op 13 juni van het jaar 1930 genomen en Glenwood Springs Park te Mitchell in Zuid Dakota, een der meest noordelijke van de Ver. Staten, waar de tweede bijeenkomst dezer talrijke familie werd gehouden.

DE FRIEZEN VOOR HET BEGIN VAN ONZE JAARTELLING (1)

Meer dan driehonderd jaar voor Christus. De Griekse cultuur heeft haar hoogtepunt gehad. Sparta was verslagen. Philippus van Macedonië verenigde de Grieken onder een nieuwe heerschappij. Deze feiten kennen we uit de leerboeken der algemene geschiedenis.

Onbekend is ons echter uit de schooljaren, dat in die tijd de Friezen, waarschijnlijk komende uit Sleeswijk-Holstein, aan land gingen op het eiland Westergo, dat toen een groot kwelder-landschap was. Ongelijk was de grond. Op de hoogste plaatsen groeiden bomen en struiken. Elders liepen brede slenken door het land, welke zorgden voor de afwatering, doch die tijdens de vloed brede zeearmen waren en bij stormvloed het water over het groene land joegen, zodat slechts de hoogste plaatsen droog bleven.

Onoverzienbaar was deze groene vlakte. En wanneer men aan de boorden van de Boorn-rivier stond zag men aan de overkant weer een groene vlakte, waarachter de rietvelden, poelen en moerassen van het laagveengebied waren en daarachter de groene wouden op de zandgronden.

Zo was het landschap, toen onze voorouders voet aan wal zetten en daarmee de zo belangrijke - doch hen niet geweten - stap in de historie deden, n.l. dat zij de basis legden voor het ontstaan van het Friese volk.

Hun aantal zal niet groot geweest zijn, misschien waren het er enkele honderden, hoogstens een paar duizend, minstens een paar honderd.

Zij bouwden op de kwelders hun eigen huis en een stal voor de dieren. Huis en stal vormden één geheel, het z.g. langhûs. Zij bebouwden de akkers om graan te kunnen oogsten voor hun gezin. Ze visten, omdat de vis voor hen een be-

langrijke aanvulling van de voeding betekende en gingen op jacht om het wild te schieten, wat gebruikt werd voor levensonderhoud, maar ook voor winterkleding en huiden voor de bekleding der wanden van het primitieve huis. Zij staken de Boorn over en jaagden in de Wouden op het grote wild, de jachtbuit werd meegevoerd als proviand voor de winter. Zo leefden zij - boerenmensen - afhankelijk van Gods natuur, kennende slechts één grote levensstrijd, n.l. die om het naakte bestaan, om het dagelijkse brood en vlees. Zo leefden zij in kleine buurtschappen op die hoogten van Westergo. Zonder enige twijfel kan Tzum tot één der eerste nederzettingen van de Friezen worden gerekend. En deze voorouders zouden dan de woestelingen zijn die 100 jaar v.Chr. de Rijn kwamen afzakken. Kunt U het begrijpen. Ik niet! Hoe zouden boerenmensen, levende op een groot eiland met een geweldig niemandsland rondom zich, de dag hebben doorgebracht met vechten, drinken en vrouwen verdobbelen? Het lijkt en is onwaarschijnlijk. En die beestenvellen? Och... de dames der twintigste eeuw dragen ze ook nu nog, n.l. de bontmantels. Willen we eens zien, welke kleding er in die dagen gedragen werd en gemaakt werd door onze voormoeders? Deze kleding werd gevonden in de moerassen, waar ze goed bewaard bleef en daardoor hebben we een juiste indruk kunnen krijgen van het leven in die tijd. De bodenvondsten hebben de overlevelingen uit de 9e en 10e eeuw gelogenstraft en in plaats van neer te kijken op onze nog heidense voorouders kunnen we niets anders dan een diep respect krijgen voor hun leven onder geen gemakkelijke omstandigheden. Zeker, deze voorouders waren heidenen. Zij geloofden in Wodan en Thor, in Tius en Fria, doch zij geloofden ook in één Alvader, Schepper van hemel en aarde, in een begin en in een einde en in een hiernamaals, hetgeen we trouwens bij vele heidense godsdiensten aantreffen. Doch wie zal hen dit verwijten? Zij wisten niet beter en hun godsdienst was opgebouwd uit bestaande en vermeende elementen, welke moeder Natuur voortbracht.

- - - - -

- - -

TWEEDE GENERATIE (vervolg)

Kinderen uit beide huwelijken:

Pieter Alberts,
Outger Alberts,
Gerlef Alberts,
Meinert Alberts,
Dieuw Alberts,
Sij Boothes,
Jetske Boothes,
Aafke Boothes.

Sij Willems Nijdam, geb. omstr. 1590, overl. in 1659 te Midlum, trouwde omstr. 1610 met Lieuwe Douwes.

Sij Willems en haar man waren boer en boerin te Midlum bij Harlingen.

Geen enkele ecte, die betrekking op deze echtelieden heeft, is aanwezig. Er wordt slechts vermeld in de boedelscheiding van Jan en Gerben Willems, dat de zoon Douwe Lieuwes tekent voor zijn moeder Sij Willems. Uit dit huwelijk zijn geen andere kinderen bekend dan: Douwe Lieuwes.

Hil Willems Nijdam, geboren omstr. 1595, overleden na 1657 te Akkrum, trouwde omstr. 1620 met Willem Sickes.

In 1640 woonden Hil Willems en haar man op de plaats 48 "Aelsumer-Klooster" onder Akkrum, waar de laatste twee eeuwen de familie van der Goot woonachtig was.

Kinderen uit dit huwelijk:

Pieter Willems,
Sicke Willems,
Sij Willems,
Siouck Willems.

DERDE GENERATIE

Kinderen van Willem Willems de Jonge en van Sioerditie Gerbens.

Gerben Willems Nijdam, geb. omstr. 1620, overleden vóór 1682 te Eernewoude met Trijntje Sytzes te Eernewoude, geb. ong. 1625, overl. na 1688.

Gerben Willems en Trijntje Sytzes waren boer en boerinne op de vaders boerderij Sythema-state in de Bird, groot 90 pm.

Op 26.3.1671 waren Gerben Willems en Trijntje Sytzes 100 car. gls. schuldig aan romcke Sickes Jaijkema, Menno-nieten-meester-generaal van Friesland.

(Idaarderadeel R 4)

Op 29.5.1682 koopt Cornelis Hylckes te Oldeboorn $3\frac{1}{2}$ pm. lands van de boerderij, waarvan de weduwe Gerben Willems de gebruikster is, van zijn grootvader Reijner Cornelis. (Idaarderadeel N.1.)

Op 24.1.1685 koopt Jhr. Ruird Juckema van Burmania een zesde part van Sythema-state, van Jouckien Gerlefs te Goutum, die dan de eigenaar blijkt te zijn.

De weduwe Gerben Willems wordt vermeld als de boerinne.

Op 11.2.1688 koopt Meijnert Willems te Bozum 70 pm. lands van Sythema-state van Jhr. Juckema van Burmania. De boerderij is dan nog door de weduwe Gerben Willems bewoond.

(Idaarderadeel N.1.)

Op 30.11.1696 verkoopt Willem Meijnerts te Bozum de helft van de boerderij van Sybe Sybrens te Roordahuizum.

Dan blijkt Syds Gerbens de bewoner te zijn.

(Idaarderadeel N.1.)

Volgens het stemcohier van Idaarderadeel in het jaar 1698 zijn dan eigenaren van Sythema-state:

Sybe Sybrens, papist te Roordahuizum voor 10 einsen meer dan de helft; de bijzitter van Asperen te Grouw voor 11 pm.: Pieter, Willem, Jan en Sybrech Doytzen, kleinkinderen van Willem Willems de Jonge en Lysbeth Jacobs te Grouw, allen 12 pm.; Cornelis Hylckes te Oldeboorn 10 pm. Syds Jeskes is dan de gebruiker.

Kinderen van Gerben Willems en Trijntje Sytzes:

Willem Gerbens 25.4.1658 Grouw

Antje Gerbens 25.8.1661 Grouw

Ijffe Gerbens 22.3.1663 Grouw

Sytze Gerbens 12.4.1665 Grouw

Sioerdie Gerbens 12.3.1671 Grouw

Gerbrich Gerbens, geb. omstr. 1673, niet te Grouw gedoopt.

LEVEN IN DE PROVENCE - 15

Jan Tanis - Villecroze - Frankrijk.

Fop en ik hebben intussen ons eerste lustrum in Zuid-Frankrijk gevierd, goede aanleiding om eens een tussen-tijdse balans op te maken: Wat hadden we van deze leefomgeving verwacht en wat is daar van uitgekomen? Het hoofdmotief voor onze vestiging was destijds: "In dat klimaat zal het met onze gezondheid een stuk beter gaan". Nu, daarin zijn we niet teleurgesteld, want het warmere en vooral drogere klimaat met veel zon bleek inderdaad een heilzame uitwerking te hebben. En het leefklimaat? Daar heb ik weliswaar wel al het een en ander over verteld, maar ik heb niet uitgeweid over de vraag hoe we ons daar persoonlijk in kunnen thuisvoelen.

In het begin verdiepten we ons daar niet in. Gezondheid is een groot goed en daarvoor hadden we alles over. Na de aanlooperperiode die wel rond twee jaar duurde konden we zeggen dat onze conditie geen bezwaar meer was voor het leggen van meer contacten met de dorpsgenoten. Bovendien waren ook de zakelijke problemen opgelost, zodat ook die geen belemmeringen meer opleverden. Nu is een verhuizing naar Zuid-Europa geen emigratie die te vergelijken is met die naar bijvoorbeeld Australië of Canada. Enerzijds blijven we als het ware met één been in Nederland staan, omdat je er zo gemakkelijk weer heenrijdt en ook, doordat zoveel familieleden en kenissen je blijven bezoeken. Aan de andere kant is het niet zo dat je, zoals in die verre landen vaak gebeurt, in complete Nederlandse kolonies met eigen kerk, school en andere organisaties, vaak al in het moederland voorbereid, terecht komt.

In Spaanse en Franse plaatsen vind je wel af en toe een clubje van Nederlanders, maar dat is dan toevallig ontstaan, omdat er daar wat meer landgenoten bijeen kwamen te wonen. Regel is het niet en als je bang bent geïsoleerd te raken moet je het dus van de bewoners van het land zelf hebben. Daarbij hangt veel af van je instelling. Iemand die gewend is zijn eigen gang te gaan, veel hobby's heeft en verder dik tevreden is met af en toe soms eens een buurpraatje zal het overal wel redden. Maar wie altijd de gezelligheid gewend was van een grote vriendenkring, veel sociale relaties had of zich met diverse verenigingen be-

zighield zal meer moeilijkheden hebben zich om te schakelen. Want om een dergelijk bestaan in een land tussen "vreemden" op te bouwen kost in het gunstigste geval veel tijd.

Natuurlijk hebben we deze dingen wel eens met elkaar besproken voor we verhuisden en we hadden ook nog al wat buitenlandse ervaring. En daarbij waren we tot het inzicht gekomen dat we het wel prettig zouden vinden in een buitenlandse gemeenschap te worden opgenomen, maar dat we ons ook heel goed zelf zouden kunnen redden en vermaken als dat niet zou lukken. Met die instelling kan je niet veel gebeuren en op deze, laten we maar zeggen psychologische kant van onze stap de grenzen over hebben we dan ook nooit wakker gelegen. En we wisten ook dat de Fransen wel buitengewoon vriendelijk zijn, maar je niet zo vlot in de familiekring opnemen als Toscaners of Australiërs.

Het spreekt haast vanzelf dat je in het begin toch eerst in aanmerking komt met al in de streek woonachtige Nederlanders. Je hoeft er maar eentje te ontmoeten en dan weten ze het binnen de kortste keren allemaal. De eerste Fransen, waarmee we bekend raakten waren functionarissen. Al gauw echter kwam het toeval ons in niet onbelangrijke mate in de kaart spelen. In de vorm van monsieur Mariani die, als alle andere bewoners van het kleine Villecroze, al na een paar dagen op de hoogte was van het feit dat er zich weer een Nederlandse familie had gevestigd. M. Mariani vormde de uitzondering die de regel bevestigde: Een Fransman die zelf het initiatief nam met ons kennis te maken en waarmee je al kort nadien de indruk had al jaren bevriend te zijn. Dit zal wel iets te maken hebben met zijn Corsicaanse afkomst, want de bewoners van dit veelomstreden eiland blijken veel Italiaanse hartelijkheid in hun karakter te hebben. Bovendien heeft M. Mariani in alle werelddelen veel gereisd en hield daaraan de eigenschap over dat hij graag met vreemdelingen omging.

Al gauw was het zo dat elke keer dat M. Mariani en zijn vrouw, die al even aardig is, gasten ontvingen, waarvan hij dacht: "Dit lijken me geschikte mensen om met de familie Tanis kennis te maken" meteen de telefoon pakte om ons op een theevisite uit te nodigen en deze mensen te ontmoeten. En zo kregen we vanaf het begin, en ondanks de taalbarrière, echte Franse vrienden. En via deze vrienden ontmoetten we weer anderen, zodat we nu een kring hebben van mensen die

we regelmatig zien. Begin vorig jaar kreeg dit proces een nieuwe impuls, we mogen wel spreken van een stroomversnelling. Een aantal mensen in Villecroze kwam toen op het idee het dorp nieuw leven in te blazen door het verenigingsleven te stimuleren.

Als gevolg ontstond het Centre d'Animation dat men kan omschrijven als een activiteitenorganisatie met culturele en sportieve doeleinden. Dit centrum startte met een achttal clubs op allerlei gebied: muziek, toneel, fotografie, fietsen, wandelen enz. Als bindmiddel zag men de uitgave van een driemaandelijks krantje voor en door de dorpsgenoten. Mij werd verd verzocht hierin een vaste natuurru-briek te verzorgen. Dat had weer tot gevolg dat er enkele maanden later een club voor de bestudering van planten en dieren, "Club Faune et Flore", werd opgericht, waarvan ik de leiding had. Het programma daarvan omvat excursies om de veertien dagen, lezingen met dia's en af en toe een tentoonstelling.

Verslagen van deze uitingen komen regelmatig in de Nice-Matin, het meest gelezen dagblad in de Var. Het spreekt vanzelf dat wij (Pop doet aan dit alles met veel overgave mee) door dit alles in korte tijd veel meer mensen hebben leren kennen, en niet alleen uit de naaste omgeving, want door dit werk krijg je als vanzelf nieuwe contacten in plaatsen waar ook dergelijke centra zijn en waar ze nog behoefte hebben aan voorlichting over natuurzaken. Het kost ons allemaal wel een massa tijd, vooral ook, omdat je alles terdege in de Franse taal moet voorbereiden, maar het geeft voldoening als je merkt dat de deelnemers enthousiast geen meewerken.

Aan de andere kant is het uitkijken niet te veel hooi op de vork te nemen en nog wat tijd voor jezelf over te houden. We zitten inderdaad in het stadium van selecteren: Dit of dat kunnen we er nog bij doen en andere zaken moeten we laten schieten. Maar in elk geval kunnen we nu wel vaststellen dat het ons gelukt is ons in te burgeren en helemaal thuis te voelen in dit aantrekkelijke hoekje van de Provence.

GENEALOGIE

(Elfde generatie)

Van onze redakteur van ons orgaan kreeg ik het vriendelijk verzoek kopy in te zenden voor het volgende nummer.

Normaliter voldoe ik graag aan dit verzoek, hoewel ik nu toch wel wat gedesillusioneerd ben.

Wat is namelijk het geval?

Zoals ik al eens eerder uiteengezet heb is het vergaren van genealogische gegevens op de Rijksarchieven slechts tot het jaar - 1902 - mogelijk. NADIEN hangt men dan af van de WELWILLENDHEID (!!!) der nabestaanden. Dat geeft bij persoonlijk bezoek geen enkel probleem: Het trouwboekje ligt bij wijze van spreken al voor inzage gereed. Dergelijke visites moet ik echter wel beperken tot de naaste omgeving, anders wordt het een te kostbare aangelegenheid. Dan biedt de POSTDIENST uitkomst om dan te ervaren, dat de welwillende gezindheid t.o.v. mij nul komma nul is. Ondanks de bijgesloten GEFRANKEERDE antwoord-envelop worden de gestelde paar vraagjes gewoonweg straal genegeerd. De afgestempelde bijzondere postzegels, waarmee ik die antwoord-enveloppen versier, komen althans niet BIJ MIJ voor een goed doel in aanmerking.

Als ik dan bedenken hoeveel tijd ik in al die veertig jaar aan afstammingsonderzoek heb besteed is onberekenbaar. Eigen belang was er bepaald niet bij. Ik verkeerde in de heilige overtuiging, dat ik iets in ONS ALLER BELANG presteerde en hiermede menigeen een grote dienst bewees, temeer daar slechts zeer weinigen voor zulk onderzoek het benodigde geduld kunnen opbrengen. Het heeft ook geen enkele zin naar een verzoek als op pagina - 55 - van het vorig nummer te verwijzen.

Die welwillende gezindheid of uiting hiervan kan ik wel vergeten. Ik kan mijn tijd prettiger besteden!

Hetgeen ik inmiddels bij persoonlijk bezoek vergaard heb, zal ik nog plaatsen. Mogelijk dat er toch nog iemand(?) is, die hiervoor belangstelling heeft.

C.v.d.S

KINDEREN VAN ERRIT AUKES VLEER en RIEMKJE YMKE VELDHOUS:

- XI - 1484 b - AUKE ERRITS VLEER, van beroep ziekenverpleger, geb. 14.11.1891 te Deersum, † 21.03.1946 te Eind-

hoven, huwde 26.02.1915 te ? met: VROUKJEN JANS WESTERHOF, geb. 14.02.1894 te Blesdijke, dochter van veehouder Jan Westerhof en Sipkje van Buiten.

Kinderen:

S I P K J E N * 02.06.1916 te Menschenich (Dl.) huwde
16.09.1937 PIETER H. WIJTMAN.

R I E M K J E * 21.11.1918 te Menschenich (Dl.) huwde
04.04.1940 MICHIEL A. v.d. BAN.

- XI - 1484 b - YMKE ERRITS VLEER, beroep: melker, geboren 15.06.1900 te Deersum, overl. te Immendorf, trouwde in 1930 te Holzheim bei Neuss (Dl.) met HELENE BERTRAMS ESSER, geboortig te Immendorf, dochter van Bertram Esser en Cristine - ?.

Eén zoon:

E R R I T (ERNST) * 20.05.1931 te Immendorf bei köl, VOLGT.

- XI - 1484 b - GERBEN ERRITS VLEER, beroep melker, geb. 10.10.1908 te Berndorf bei Brühl (Dl.) huwde in Weiler in die Ebene: REGINE SCHMIDT. Hij overleed in Hertzenrath. (Dl.)
G e e n n a k o m e l i n g e n .

ZOON VAN FOKKE TJEBBE ERRITS VLEER en MAAIKE GATZES
OPPENHUIZEN:

- XI - 1491 b - ERRIT FOKKES VLEER, beroep: veehouder, geb. 13.04.1902 te Abbega, verl. 05.02.1958 te Beers, huwde 11.02.1925 te Mantgum AUKJE MEINDERTS VAN DER WEIJ, geb. 21.10.1901 te Beers, dochter van Meindert van der Weij en Jantje Stienstra.

Kinderen:

F O K K E ERRITS * 25.03.1926 te Beers, VOLGT.

J A N N I E * 12.05.1928 te Weidum.

M A A I K E * 20.06.1936 te Lichtmis.

KINDEREN VAN KLAAS ERRITS VLEER en UILKJE WILLEMS HOEKSTRA:

- XI - 1492 b - ERRIT KLAZES VLEER, beroep: landarbeider, geb. 11.04.1901 te Joure, trouwde 03.05.1928 te Witmarsum met SYTSKE DURKS POPMA, geb. 13.04.1906 te Ferwoude, dochter van Durk Fopma en Ytsje Kramer.

Kinderen:

K L A A S ERRITS * 10.06.1934 te Oosterlittens, ongehuwd, werkzaam bij de R.A.I. A'dam.
Y T S J E * 24.09.1936 Te Oosterlittens, gehuwd met JEEP HEIDA, aldaar.

- XI - 1492 b - WILLEM KLAZES VLEER, beroep: veehouder, geb. 16.08.1902 te Joure, huwde 22.02.1929 te Clifton (U.S.A.) met (I). DORA TAAKMEESTER en na haar overlijden met (II). JANTJE DE VRIES van Boksum.

Eén zoon:

K L A A S WILLEMS * 10.10.1931 te Clifton.

- XI - 1492 b - JOHANNES KLAZES VLEER, geb. 22.08.1903 te Abbega, vrijgezel, emigreerde evenals zijn broer WILLEM naar Amerika.

- XI - 1492 b - FOKKE KLAZES VLEER, melkknecht, geb. 05.04.1912 huwde LAMPKJE ZANDSTRA, overl. op vrij jonge leeftijd in 1945 te Oldeholtpa.

- XI - 1492 b - TJEBBE KLAZES VLEER, Groente- en fruit-handelaar te Heeg, geb. 22.02.1914 te Parrega, overl. 13.02.1978 te Heerenveen. Trouwde 05.06.1935 te Witmarsum met (I) GOIKJE JELLES BOSMA, geb. 07.12.1912 te Longerhouw, overl. 14.05.1958 te Heeg, dochter van Jelle Bosma en Ymkje Wiersma. Hij hertrouwde 25.11.1961 te Sneek (Gem. Wym-britseradeel) met JANKE JELLES TILSTRA, geb. 12.03.1920 te Drachten, dochter van Jelle Tilstra en Martje Pietersma.

Kinderen:

K L A A S TJEBBES * 28.09.1935 te Cornwerd, VOLGT.

M K J E * 06.10.1937 te Westhem, huwde ROMKE DE BOER, chauffeur, afkomstig van Parrega.

J E L L E TJEBBES * 17.10.1944 te Westhem, VOLGT.

U I L K J E * 04.04.1946 te Westhem, huwde I. BOUWMEESTER te Hoogeveen.

F O K K E TJEBBES * 14.06.1955 te Sneek, ongehuwd, woont te Tjalleberd.

- XI - 1492 b - KLAAS KLAZES VLEER, beroep veehouder, geb. 07.09.1921 te Parrega, trouwde 25.04.1961 te Witmarsum met WIEBRIGJE YSBRANDS VAN GOSLIGA, geb. 20.08.1927 te Parrega. Dochter van IJsbrand van Gosliga en Baukje Janke Bakker.

Kindereen:

- K L A A S F O K K E * 20.05.1964 te Sneek. (Ziekenhuis).
Gedoopt 19.07.1964 te Oudega (W.)
- B A U K J E J A N K E * 03.05.1966 te Sneek. (Ziekenhuis).
Gedoopt 24.07.1966 te Oudega (W.)

KINDEREN VAN TIEBBE ERRITS VLEER en JACOBIE JANS DE GLEE:

- XI - 1498 b - JAN TIEBBES VLEER, beroep melker, geb.
25.05.1911 te Oosterhaule, overl. 28.04.1947 te Hemmersz-
heim (Dl.) trouwde 08.08.1945 te Hemmerszheim met GRETHA
SPINRATH (weduwe van zijn broer Errit Johannes) geb.
23.03.1917 te Kirchstrofersdorf.
G e e n n a k o m e l i n g e n.

- XI - 1498 b - ERRIT JOHANNES TIEBBES VLEER, beroep:
melker, geb. 27.09.1914 te Oosterhaule, overl. 26.03.1944
te Grevenbroick (Dl.) huwde 10.09.1941 te Lindereen (Dl.)
met GRETHA SPINRATH, geb. 23.03.1917 te Kirchstrofersdorf
(Dl.) Na het overlijden van haar man trouwde zij met
Errit's broer Jan.

Kindereen:

M A G D A L E N A * ?

T J E B B E W I L L E M * ?

- XI - 1498 b - TIEDE TIEBBES VLEER, beroep: melker, geb.
29.09.1916 te Oosterhaule, trouwde 16.09.1914 te Düssel-
dorf (Dl.) met EDITH LANGE.
G e e n n a k o m e l i n g e n.

Volledigheidshalve volgen hieronder nog enige aanvullingen
en/of verbeteringen op de in het vorige nummer verschenen
genealogie, waarvan ik kennis nam bij het afleggen van
diverse bezoeken.

pagina - 52 -

- XI - 1476 b - JOHANNES ARENDS VLEER's echtgenote IEKE
LAMMERTS HEERINGA was een dochter van smid Lammert Heeringa
en Neeltje van der Meulen. Na haar overlijden hertrouwde
hij met ene P. AUKEMA.

- XI - 1482 b - MELLE JOHANNES VLEER's echtgenote TIETJE
GERRIS STOLT overleed 28.08.1963 te Winschoten.

pagina - 53 -

Vermelde AUKE is vermoedelijk jong gestorven. Op 09.05.1936 werd AUKE JOHANNES te Ter Apel geboren.

- XI - 1482 b - JACOB JOHANNES VLEER's zoon: ROEL JACOBS, werd 13.06.1918 geboren J.R.P. - vervalt! Dit is namelijk een zoon van Roel.

pagina - 54 -

- XI - 1482 b - EERIT JOHANNES VLEER's echtgenote AUKJE SJOERDS SPIJKSTRA overleed te Weidum. Zij was een dochter van Sjoerd Tjerks Spijkstra en Trijntje Fokkes Wiersma. Hun dochter TRIENKE huwde ene LICHTHART te Alkmaar.

- XI - 1483 b - AGE JACOBS VLEER's echtgenote GEESKE LYCKLES HAARSMA - ouders waren Lyckje Haarsma en Itjen Pijpker.

pagina - 55 -

Informatie hiervan moest schriftelijk plaatsvinden en dan weet U het wel. (Zie voorwoord).

C.v.d.S.

ISRAEL (4)

door W. v.d. Meulen

"Toen liet de Here zwavel en vuur op Sodom en Gomorra regenen, van de Here, uit de hemel; en Hij keerde die steden om, benevens de gehele streek, met al de inwoners der steden en het gewas van de aardbodem. Maar de vrouw van Lot zag om en werd een zoutpilaar". (Genesis 19 : 24-26).

We kwamen bij de Dode Zee via de nieuw aangelegde weg vanaf Beersheba naar Sodom. Bij deze zee bevinden we ons op het laagste punt der aarde n.l. plm. 400 meter beneden de zeespiegel. Bovendien heeft deze zee op sommige plaatsen ook nog eens een diepte van ongeveer 400 meter. Okke Jager tekent dit treffend door te zeggen dat we ons hier in de kelder van de wereld bevinden. Recht voor ons zien we het diepe blauwe met wit omrande water van de Dode Zee met daarachter de donker, blauw getinte, bergen van Moab. Aan de oever ontwaart men vele zuilen en muren van gips en zout, die vreemde vormen - een gevolg van erosie - hebben aangenomen, waarvan sommige in menselijke gedaanten.

Hier zal de vrouw van Lot tijdens haar vlucht bij de vernietiging van Sodom zijn omgekomen.

De stilte is hier tastbaar en hoorbaar. Alles doods en dor en verlaten. Toch een fascinerend geheel. Een enorme catastrofe heeft zich hier voltrokken. Geologen beweren, dat een en ander het gevolg is van een aardbeving, vergezeld door explosies en bliksem, die gassen deden vrijkomen, waardoor grote branden ontstonden. De vrouw van Lot zou dan door de giftige dampen, welke tot ver het land in dreven, zijn gestikt en in een zoutpilaar veranderd.

Men zegt dat er nog resten van de oude steden Sodom en Gomorra onder het wateroppervlak zijn gevonden, die geheel met lava waren bedekt.

Het tegenwoordige Sodom bestaat uit slechts een potasfabriek, een paar barakken voor de arbeiders in die fabriek en het houten hotelletje dat de veelzeggende naam draagt: "De vrouw van Lot". Het was hier tijdens ons bezoek ongeveer 45°C. Je probeerde, dat spreekt voor zich, zoveel mogelijk uit de brandende zon weg te blijven.

Bij de bevrijdingsoorlog van Israël in 1948 was Sodom geheel afgesloten, maar toch wist de Israëlische bezetting stand te houden, terwijl de communicatie plaatsvond via de Piper Cubs.

Slechts 1/4 gedeelte van de Dode Zee behoort tot het gebied van Israël met een kustlijn ter lengte van 65 kilometer.

De omgeving van Sodom is niet alleen van historische betekenis, doch tevens in economisch opzicht van groot belang voor het land. Juist in een tijd, waarin diverse voorraden aan chemische stoffen in Europa en Amerika uitgeput raken, is hier nog een enorme voorraad daarvan aanwezig, dit mede tengevolge van een eeuwenlang Turks wanbestuur over dit land.

Uit landbouwkundig opzicht ligt dit land nog het dichtst bij de paradijselijke toestand.

De winning van de diverse grondstoffen uit de zee vindt plaats via grote pannen, die gevormd zijn door het leggen van dijken in de zee. Deze dijken zijn door Nederlanders aangelegd. De grote zonnehitte hier verdampt het water en de zouten blijven over, die daarna verwerkt worden in de fabriek te Sodom.

Dagelijks verdampt ongeveer evenveel water uit deze zee die overeenkomt met de hoeveelheid welke van de rivier de Jordaan er in stroomt.

Engedi.

Heel mooi, paradijselijk, vond ik de omgeving van het op plm. 65 kilometer ten noorden van Sodom gelegen Engedi. Een kustweg langs de Dode Zee voert vanaf Sodom naar deze plaats. Hier vindt men, vlak naast de Dode Zee, de bron - een oase zo U wilt - van Engedi. Een en al helder, zuiver, zoet en koel water. Vaak wordt er dan ook een bad genomen in deze bron afgewisseld met een tijdje drijven in de Dode Zee. Ein-Gedi betekent: bron van de geit. De berggeiten ziet men over de omringende rotsen klauteren. Ook ziet men een waterval vanaf en vanuit de rotsen in de bron neerkomen. Achter deze watersluier bevindt zich de spelonk van David. Er bevinden zich evenwel heel wat spelonken of grotten in de omliggende rotsen. Vast staat wel, dat David in één dezer spelonken een schuilplaats heeft gevonden bij achtervolging door koning Saul.

Op de top van één der rotsen is een kibboets gebouwd. Hier worden druiven en tomaten gekweekt en ook nog rozen. De bron levert per uur 200 - 300 m³ water op. In het Hooglied van Salomo spreekt de Bijbel ook nogal lovend over Engedi: "Mijn geliefde is mij een tros hennabloemen in Engedi's wijngaarden."

IJSTIJD

Er is een tijdperk geweest in de praehistorie, in de ijstijd, toen het ijs niet ver van ons land ophield, dat ons land een deel moet zijn geweest van een toendra-gebied. Een gebied dus, met een mosachtige begroeiing, zoals men thans nog kent in die andere gebieden vlak bij het ijs, Lapland en Siberië.

In dat tijdperk leefden hier diersoorten, waarvan men thans nog slechts de namen weet, omdat zij uitgestorven zijn. Zo kwamen hier voor: mammoeten, mastodonten, wolharige neushoorn; en verder ook bisons, herten en paarden. Beenderen van deze diersoorten kan men nog vinden in de bodem van het gebied van Zwitserland tot Engeland. Het spreekt wel vanzelf, dat de wetenschap zich voor deze

fossiele overblijfselen uit de ijstijd bijzonder interesseert. Bij opgravinden, kanaalwerkzaamheden e.d. doet men wel eens belangrijke vondsten op dit gebied. Doelbewuste boringen naar deze fossielen hebben echter weinig zin, omdat men in ons land moet boren tot een diepte van meer dan 40 à 60 meter, waarbij men dan nog heel weinig en vrijwel niets gaaf aan de oppervlakte zou kunnen brengen. Dat ons goed landje eenmaal deel uitmaakte van een groot toendra-gebied en dat hier "voorwereldlijke" olifanten en rhinocerossen gedraaft hebben zijn feiten die je je eigenlijk moeilijk kunt voorstellen. Maar feiten zijn het, getuige de vondsten.

Welke vondsten zijn het, die hier in ons land, vooral in Zeeland, zijn gevonden: een kaakstuk van een mostodon, praehistorische schelpen, een stuk bot van een mammoet, waarvan men nog duidelijk de vorm van de gewrichtskom kan zien, en een deel van een schouderblad van een mammoet. Vondsten dus uit het pleistocene tijdperk.

Maar er werden ook nog wat oudere fossielen gevonden. Bijvoorbeeld enkele potvistanden, welke volgens deskundigen gedateerd moeten worden uit het mioceen, een tijdvak ver vóór het ijstijdperk. Want toen lang Nederland onder de zee en zwommen hier walvissen.

Voorts een stuk "levende" zeebodem, kleine oranjekleurige zeeanemomen, slangsterretjes etc. te veel om op te noemen.

ROTSSCHILDERINGEN IN ZUID-AFRIKA

Door de eeuwen heen hebben de relatief zachte zandsteen formaties aan de voet van de Drakensbergen in Natal (Afrika) bloot gestaan aan verwerking met het gevolg dat groteske valleien, sommige enige honderden meters diep, ontstonden in de rotsachtige wanden van de vallei en zowel als onder de enorme rotsblokken die in de loop der eeuwen losraakten en op hun weg naar beneden ergens zijn blijven steken, bevinden zich talloze uithollingen en ondiepe grotten, ontstaan door de eroderende invloed van de weersomstandigheden, zoals hitte, regen en wind.

De uithollingen in de rotsen boden de toenmalige bewoners van de regio, de nu uitgestorven bosjesmannen, niet alleen een beschutte verblijfplaats maar tevens een atelier dat hen de gelegenheid bood, aspecten van hun levenswijze in de vorm van rotsschilderingen voor het nageslacht vast te

leggen. Reeds in de loop van de 18e eeuw is door ontdekkingsreizigers vermelding gemaakt van dergelijke rotsschilderingen en nog steeds wordt het zoeken voortgezet. Alleen reeds in Zuid-Afrika zijn tot nu toe meer dan 4.000 vindplaatsen van rotsschilderingen geregistreerd en naar algemeen aangenomen wordt, vertegenwoordigt dat slechts een deel van het totale aantal.

De Zuid-Afrikaanse rotsschilderingen, zoals van dieren, blinken uit door perspectief en compositie. Niet alleen door verschil in grootte tussen sommige figuren, hetgeen een indruk van diepte geeft, maar ook door het feit dat de schilderijen bepaalde activiteiten realistisch weten weer te geven zoals het hardlopen, wandelen, jagen, dansen of gewoon zitten. Zelf geven de schilderijen een vrij goed beeld van de lichaamsbedekking der bosjesmannen. Het gebruik van verschillende kleuren, de overgang van de ene kleur in de andere en de techniek om perspectief in de afbeeldingen te leggen, doet het peil van de in Zuid-Afrika gevonden rotsschilderingen uitsteken boven andere gelijksoortige kunst.

De bestaande rotsschilderingen, die grote historische waarde hebben, staan echter bloot aan verval door natuurlijke erosie, terwijl bovendien vandalisme een bedreiging vormt. Het is echter een geruststelling te weten dat archeologisch onderzoek op het gebied van rotsschilderingen in de algemene belangstelling staat een aanzienlijke moeite gedaan wordt, deze erfenis ook voor ons nageslacht te bewaren.

Overgenomen uit de Zuid-Afrikaanse
Koerier.

"HOE STEL IK MIJN EIGEN STAMREEKD SAMEN?"

is een vraag, die nogal eens gesteld wordt. Men heeft moeite met de cijfers welke voor de diverse namen staan, maar deze vormen juist de sleutel hiervan.

Het lijkt mij het eenvoudigst uit een willekeurig voorbeeld te verduidelijken.

Gesteld, dat ene MARIUS WIJNJA zijn stamreeks wil samenstellen.

Vanzelfsprekend zijn hem de gegevens van zijn ouders bekend:

Djurree Wijnja, geboren 23.8.1874 en Pietje Tiesma.
Uit het trouwboekje van zijn vader kan hij lezen, dat zijn vader een zoon was van ene JELLE JORIS WIJNJA en IJKJE REITSMA, wat hij ook kan vinden op pagina 460 (deel IV) onder nummer: - 1621 -

En nu gaat het met het cijfermateriaal heel simpel.

Voor de naam van zijn grootvader staat: - 964 -

Als men dit nummer opzoekt blijkt dit te staan op pagina:

- 380 - (deel IV) en weet dan tevens zijn overgrootouders, n.l.: JORIS ULBES WIJNJA en BAUKJE JETZES SCHAAFSMA.

Deze Joris Ulbes Wynia lapte de loting aan zijn laars en moest toen voor straf vijf jaren (1819 - 1824) dienen bij de 8ste afdeling Infanterie. Voor zijn naam staat het cijfer: - 558 -, wat voorkomt op pagina: - 286 - (deel III).

Zijn ouders waren: ULBE JANS WYNIA en CORNELISKE JETZES.

Deze Ulbe Jans Wynia was eerst boer te Idzega, later te Nijhuizum, Oosterend, Idzega en te Heeg. Voor zijn naam komt het cijfer: - 319 - voor, wat men vindt op pagina - 200 - van hetzelfde deel.

Hij bleek een zoon van WYPKJEN FOEKES WYNIA en JAN GABES, die de naam van zijn vrouw aannam.

Wypkjen Foekes Wynia staat vermeld onder no. - 178 -, wat men weer vindt op pagina - 164 - van deel II. Zij bleek een dochter te zijn van FOEKE SYTZES NIJDAM en YMCK ROMKES WYNIA.

Foeke Sytzes Nijdam (-114-) was een zoon van Sytze Sijes Nijdam en Geiske Foockes. Ymck Romkes Wynia was een dochter van Romke Piers Wynia en Wypkjen Sjoukes.

Op pagina: - 126 - staat onder nummer: - 51 - de betreffende ouders van Foeke Sytzes Nijdam vermeld.

Nummer - 51 - komt voor op pagina - 80 - van deel I en blijkt als ouders te hebben: SIJE WILLEMS NIJDAM en BREGT GERBENS!

Deze Sije Willems Nijdam (-12-) vindt men op pagina: - 62 - als zoon van WILLEM WILLEMS NIJDAM DE JONGE en SJOERDTIE GERBENS. En deze Willem's vader was WILLEM WILLEMS DE OUDE, vermoedelijk een zoon van Willems Gerbens en Syts Ids-dochter van Roorda.

Hij was gehuwd met NIESK MEIJNERTS - dochter en dan zitten we in de jaren van omstreeks 1550.

Voorzitter: T. Nijdam, Coornhertstraat 12,
8913 HK Leeuwarden,
telefoon 058 - 122167

Secretaris-penningmeester: C. v.d. Schoot Azn., Heerenhage 205,
8446 DE Heerenveen,
telefoon 05130 - 24792

LEDEN

H. Nijdam-Smit Boerhaavelaan 113, 9728 LK
Groningen, tel. 050 - 253701

W. Wijnia Angelsloërdijk 225, Statenhoek,
7824 AH Emmen, tel. 05910 - 22068

J. de Vries-Draaisma Joh. Winklerwei 445, 8915 EZ
Leeuwarden, tel. 058 - 122621

POSTREKENING

82 67 24

REKENING RABOBANK

gironummer 81 46 57,
rekeningnummer 32.64.65.308,
beide ten name van Penningmees-
ter Nijdamstra Stichting te
Heerenveen

FAMILIEBLAD

"DE NIJDAMSTRA-TYNGE".
lid/abonnee f. 16,— per jaar.
(Vóór 31 maart betalen.) Half-
jaarlijks f. 8,— mits betaling
plaats vindt vóór 31 januari/juli.
Donateurs/leden f. 8,— per jaar.
Dezelfde voorwaarden als hierbo-
ven vermeld.

REDAKTIE

T. Nijdam, Coornhertstraat 12,
8913 HK Leeuwarden

BIJ ONBESTELBAARHEID GAARNE RETOUR AAN: Coornhert-
straat 12, 8913 HK Leeuwarden. (zo mogelijk opgave van nieuw adres.)